

ACTA

REPO

MANGOT

DE

CATALUNYA

JULI

1922

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

DICTAMEN

QUE LA JUNTA DE GOVERN DE L'IL·LTRE COL·LEGI
D'ADVOCATS DE BARCELONA HA EMÈS EN CONTE-
STACIÓ A LA CONSULTA QUE LI HA ADREÇAT LA
MANCOMUNITAT DE CATALUNYA, RELATIVA A LA
CONCESSIÓ DELS TELÈFONS DE LES QUATRE PRO-
VÍNCIES MANCOMUNADES

JULIOL 1922

R. 687

IMPRESA DE LA CASA DE CARITAT : MONTALEGRE, 5

DICTAMEN

DICTAMEN

QUE LA JUNTA DE GOVERN DE L'IL·LUSTRE COL·LEGI D'ADVOCATS DE BARCELONA, HA EMÈS EN CONTESTACIÓ A LA CONSULTA QUE LI HA ADREÇAT LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA, RELATIVA A LA CONCESSIÓ DELS TELÈFONS DE LES QUATRE PROVÍNCIES MANCOMUNADES

La Junta de Govern de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, en ús de la facultat que li concedeix l'art. 42 dels Estatuts vigents, acordà, per unanimitat, en sessió del dia 27 del corrent, emetre el següent dictamen, en contestació a la consulta que li ha adreçat la Mancomunitat de Catalunya en ofici del dia 22.

ANTECEDENTS

1. El servei de comunicacions telefòniques a Espanya no ha estat objecte de cap llei fonamental dictada per les Corts, havent-se regulat, des de son origen, per disposicions del Poder executiu, la competència del qual ningú ha posat en dubte. Sols en 26 d'octubre de 1907 es promulgà una llei autoritzant al Govern per a plantejar i desenrotllar, per mitjà d'un R. D. que publicaria dins del terme de quatre mesos, els serveis de radiotelegrafia, cables i telèfons, havent-se publicat realment en la mateixa

data de la Llei un R. D. declarant d'interès nacional la construcció de quatre xarxes telefòniques interurbanes i dictant regles per a subhastar dita construcció mitjançant l'arrendament de cada línia al respectiu constructor. En 25 de novembre de 1908 fou promulgada una llei especial per a un cas concret de la Diputació de Guipúscoa. Però, a part d'aquestes dues disposicions, des de l'any 1882 fins a la data, l'única font de dret administratiu en aquest servei públic la constitueixen els decrets del Govern que regeixen amb força de llei, essent d'observar que les dues úniques intervencions de les Corts a què hem alludit s'han limitat en rigor a ratificar la competència del Poder executiu per a reglamentar el servei. Sia conseqüència de l'autorització atorgada en termes tan generals per la Llei de 26 d'octubre de 1907, sia per facultat pròpia del l'Administració, ha seguit aquesta dictant sos Reglaments amb absoluta llibertat, fins arribar al de data 30 de juny de 1914, que per l'estructura de son contingut constitueix un veritable Codi, i que amb lleugeres modificacions ha estat ratificat pel Reglament vigent de 12 d'agost de 1920.

2. En l'esmentat Reglament s'hi consigna, com a principi fonamental, que el servei telefònic s'establirà i explotará per l'Estat, encara que el Govern podrà atorgar la instal·lació i explotació a Corporacions provincials, municipals i a entitats particulars, amb subjecció a les prescripcions del propi Reglament. Seguidament es classifica el servei en internacional, interurbà, provincial, urbà, particular i particular amb servei públic, definint cada grup i dictant en successius capítols son respectiu règim, amb la indicació expressa, continguda en son art. 18, que les línies generals interurbanes existents constitueixen

una sola concessió adjudicada a la Companyia Peninsular de Telèfons, regulada per les condicions de subhasta i el R. D. de 19 de març de 1912, pel qual motiu les disposicions del Reglament relatives a línies interurbanes es refereixen exclusivament a les que puguin concedir-se d'aquesta mena amb independència de les atorgades a la Companyia Peninsular.

3. Vigent el Reglament de 30 de juny de 1914, o sigui en 9 de setembre de 1915, es dictà un Reial decret, pel qual el Govern, consignant expressament en son art. 1.er que obrava d'acord amb el previngut en el R. D. de 26 de març de 1914, que fixa l'Estatut de la Mancomunitat de Catalunya, i de conformitat amb l'art. 2.ª del Reglament telefònic, autoritzà a la dita Mancomunitat per a la instal·lació i explotació d'una xarxa interurbana que pugui unir diversos o tots els pobles de les quatre províncies mancomunades, incloent-hi l'establiment de centres telefònics urbans en les quatre províncies expresades. A continuació es desenrotlla en una sèrie d'articles, fins el nombre de dinou, el règim d'aquesta concessió especial, determinant els recíprocs drets de l'Estat i de la Mancomunitat en la propietat i l'explotació de les línies que instal·li l'última, mitjançant l'exercici de les facultats que se li consideren atorgades des d'aquell moment, prescindint dels tràmits que el Reglament estableix per a les concessions ordinàries.

4. A l'empar d'aquest R. D., la Mancomunitat de Catalunya ha instal·lat línies telefòniques que relliguen diferents pobles de son territori, ha establert diversos centres urbans, ha adquirit la propietat d'altres preexistents i ha organitzat un servei públic a base d'un pla general que comprèn totes les possibles comunicacions telefòniques de les províncies manco-

munades, sense altra excepció, per al moment, que les línies interurbanes de la Companyia Peninsular, especialment excluides del règim general pel Reglament de 30 de juny de 1914.

5. En aquestes circumstàncies acabà, amb data 9 de desembre últim, la concessió del Centre telefònic urbà de Barcelona, que havia estat atorgada per l'Estat a una Companyia particular, i el Govern procedí a sa incautació, confiant el servei a llurs propis funcionaris. La Mancomunitat de Catalunya, que tingué notícia que aquesta incautació es produiria a l'ocórrer la caducitat de la concessió, acudí, amb data 25 d'octubre de 1921, al Govern sollicitant per a ella l'explotació dels centres telefònic urbans, enclavats en el territori de les províncies mancomunades a mesura que anessin caducant; però arribà la data de la caducitat del de Barcelona, i el Govern, sense resoldre la instància presentada, s'incautà del referit centre urbà en la forma abans explicada.

Per aquests motius, la Mancomunitat de Catalunya formula la següent

CONSULTA

Si a l'empar del R. D. de 9 de setembre de 1915, en totes aquelles poblacions de les quatre províncies catalanes, en les quals existia en aquella data alguna concessió particular del servei telefònic, pot la Mancomunitat, en arribar el moment de caducitat o reversió a l'Estat d'aquelles concessions, obtenir el servei i pendre a son càrrec la seva explotació amb caràcter exclusiu.

DICTAMEN

I. La qüestió que planteja la Mancomunitat de Catalunya no és difícil ni complexa. Precisament per la seva senzillesa ens hem abstingut d'incloure en l'exposició d'antecedents el contingut en detall dels dos elements fonamentals de judici, o sigui el Reglament de 30 de juny de 1914 i el R. D. de 9 de setembre de 1915, ja que hauria bastat la simple lectura d'ambdós textos per a donar, abans de plantejar, per resolt el problema a favor de la Mancomunitat.

II. Com hem explicat abans, el R. D. de 9 de setembre de 1915, diu en son art. 1.^r: «Se autoriza a sa Mancomunidad de Cataluña para la instalación y explotación de una red telefónica interurbana que pueda unir varios o todos los pueblos de las cuatro provincias mancomunadas.»

Ningú pot dubtar, davant de la claredat del text, que l'autorització concedida a la Mancomunitat és la d'instalar i explotar una xarxa telefònica interurbana; i com que el R. D. diu que aquella autorització s'atorga de conformitat amb el previngut en l'art. 2.ⁿ del Reglament telefònic llavors vigent, que és el de 30 de juny de 1914, el primer que s'ocorreix és averiguar en quins termes aquest art. 2.ⁿ del Reglament estableix la norma de tals autoritzacions.

Examinat el precepte, resulta que, després d'haver consignat en l'art. 1.^r el principi fonamental de què el servei telefònic s'establirà i explotarà per l'Estat utilitzant a l'efecte el personal de Telègrafs, diu el següent l'art. 2.ⁿ: «El Gobierno podrá otorgar la instalación o explotación de líneas telefónicas, o ambas

cosas a la vez, a Corporaciones provinciales, municipales, y a entidades particulares, con sujeción a las prescripciones de este Reglamento.»

Aquestes paraules ens colloquen en la meitat del camí. Sabent que l'autorització concedida a la Mancomunitat de Catalunya és la d'instal·lar i explotar una línia telefònica interurbana, el text de l'art. 2.ª del Reglament ens obliga a investigar quines són les prescripcions del propi Reglament per a concedir el dret a instal·lar i explotar una línia interurbana.

El Reglament destina a aquesta mena de línies el cap. III. Estudiad acuradament en tots sos articles, resulta que no en conté cap que reguli la concessió del dret a instal·lar-les i explotar-les. Després de definir les línies interurbanes i de deixar salvaguardats els drets de la Companyia Peninsular de Telèfons, diuen els articles de dit capítol que si, reconeguda la necessitat d'establir alguna línia interurbana, no li convingués a l'Administració realitzar-ho, contractarà sa construcció. A aquest efecte, en cinc articles, del 20 al 24, estableix les regles d'aquest contracte, que consisteixen, en resum, en atorgar la construcció per subhasta, passant el constructor, un cop la línia acabada i entregada, a ésser creditor de l'Estat per son import, que li serà abonat amb el 75 per 100 dels productes de la línia, per trimestres vençuts, amb abonament d'interessos al 5 per 100 de les quantitats degudes fins a la seva total amortització.

I res més. En cap altre precepte del Reglament es parla de la concessió per l'Estat del dret a instal·lar i explotar línies interurbanes, la qual cosa sembla una confirmació de l'art. 7.e d'un R. D. de 26 de juny de 1900, segons el qual les línies i xarxes telefòniques interurbanes, on no estigués ja atorgada alguna

concessió, solament podien instal·lar-se i servir-se per l'Estat mitjançant els funcionaris del Cos de Telègrafs.

Li haurà estat atorgada a la Mancomunitat una concessió illegal? Evidentment no, perquè la mateixa Administració, el mateix Poder executiu que dictà el Reglament de 1914, és el que amb idèntic dret dictà el R. D. de 1915, que serveix de títol a la concessió. ¿És que l'Administració en dictar el R. D. de 1915, volgué derogar expressament el Reglament de 1914 per a poder atorgar en termes oposats a aquest sa concessió a la Mancomunitat de Catalunya? Tampoc, perquè en aquest cas no hauria invocat, com invoca l'art. 1.er del R. D. de 1915, el text de l'art. 2.er del Reglament de 1914 com a fonament de la concessió.

El problema és més senzill que tot això, com anem a provar.

III. Quan l'art. 2.er del Reglament de 1914 diu que l'Estat podrà atorgar a Corporacions provincials, municipals i entitats particulars la instal·lació i explotació de línies telefòniques amb subjecció a les prescripcions del mateix Reglament, el que fa és reservar a l'Estat el dret a delegar ses pròpies facultats en una Corporació provincial, municipal o particular per a la instal·lació i explotació de dites línies, mitjançant que la Corporació delegada o concessionària es subjecti en l'exercici de les facultats delegades a les prescripcions del Reglament de 1914 que l'Estat establí per al règim de son propi dret.

I no pot l'esmentat article voler dir lògicament altra cosa, ni pogué haver-se dictat més que per dir això. El dret dels futurs concessionaris ordinaris no necessitava per a res la menció especial de l'art. 2.er,

perquè precisament per a crear-lo i regular-lo conté el Reglament un capítol especial, segons la classe de línies de què es tracti. La menció de l'art. 2.ⁿ és una confirmació expressa del principi fonamental de l'art. 1.^r, que reserva al'Estat la instal·lació i explotació de totes les línies telefòniques. Com a conseqüència d'aquest principi, diu el citat art. 2.ⁿ que l'Estat podrà atorgar aquesta funció seva exclusiva a altri, amb la condició que aquest altri compleixi les mateixes prescripcions reglamentàries que hauria complert l'Estat en l'exercici de la funció per ell atorgada.

IV. Això resulta molt més clar quan es tracta de línies internacionals o interurbanes, l'explotació de les quals no pot concedir l'Estat d'acord amb altre article del Reglament que el 2.ⁿ. Però és encara més clar quan la concessió o delegació de l'Estat s'atorga a una Corporació provincial o a una Mancomunitat de províncies, el caràcter d'organisme de l'Administració pública de les quals, que els permetria exercir legalment com a pròpies les facultats que ara consenten exercir per delegació, les habilita per a acceptar tals autoritzacions amb més dret que les Companyies privades que, en altres ordres administratius, han rebut, junt amb el traspàs d'un servei de l'Estat, el dret a exercir funcions de sobirania amb el servei relacionades.

V. Però, és que, demés, no constitueix això una novetat, ni tan sols en el servei de comunicacions telefòniques. Ja hem recordat abans que en 25 de novembre de 1908 es dictà una llei especial per a un cas concret de la Diputació de Guipúscoa. Es tracta d'una llei autoritzant el Govern per a atorgar a aquella Diputació l'establiment i explotació, durant trenta cinc anys, d'una xarxa telefònica interurbana que

pugui unir tots o diversos pobles de la província, expressant l'art. 5.e que l'establiment i l'explotació de les citades línies quedarien subjectes a totes les condicions reglamentàries per al servei telefònic.

Pot assegurar-se, sense temença de cap mena, que en el text d'aquesta autorització de les Corts, s'inspirà, no solament el R. D. de 9 de setembre de 1915 a favor de la Mancomunitat de Catalunya, sinó el propi art. 2.ⁿ del Reglament de 1914 que estem comentant, en quant en aquest, a semblança de l'article 5.e de la llei per a Guipúscoa, es diu que les concessions que atorgui l'Estat d'acord amb dit article, es faran amb la condició que el concessionari se subjecti a les prescripcions reglamentàries del servei telefònic.

I existeix un fet decisiu i concluent en favor de la nostra doctrina. Havent sorgit un conflicte en l'aplicació de la Llei de 25 de novembre de 1908 entre la Diputació de Gipúscoa i l'Estat, sobre la precepció dels cànons que pagaven a aquest els concessionaris de centres urbans preexistents, el Tribunal Suprem de Justícia, en sentència de 9 de març de 1917, interpretà la concessió en el sentit que dits cànons corresponien a la Diputació, consignant, a l'efecte, en un dels seus considerants, aquestes paraules: «*La concesión subroga por durante su plazo a la Diputación de Guipúzcoa en los derechos que pudieran corresponder al Estado dentro de las restricciones y condiciones fijadas en la concesión.*»

De manera, que tant pel text de la concessió, com pel del Reglament del qual aquesta porta origen, com per la interpretació autoritzada del Tribunal Suprem de Justícia en un cas menys terminant que l'actual, que no tenia l'apoi de l'art. 2.ⁿ del Reglament de

1914, resulta indiscutible que la Mancomunitat de Catalunya es troba en el lloc i dret de l'Estat en ço que es refereix a la instal·lació i explotació de tota la xarxa telefònica interurbana del territori de les províncies mancomunades, sense altra excepció que la línia d'igual classe de la Companyia Peninsular.

VI. Acceptada aquesta primera conclusió, resta lògicament explicat tot el contingut del R. D. de 9 de setembre de 1915, que d'altra manera semblaria haver sorgit entre les nostres disposicions administratives com un caprici del Ministre que el subscriu; perquè els articles del dit R. D. semblen redactats a propòsit per portar-li la contrària al Reglament de 1914, en quant es refereix als requisits de les concessions, i el cert és que no existeix contradicció de cap mena entre ambdós. El Reglament té per objecte establir les condicions generals amb què deu organitzar-se a Espanya el servei telefònic que és d'incumbència de l'Estat, mentre que el R. D. de 1915 té per objecte establir les condicions mitjançant les quals la Mancomunitat rep i accepta l'autorització de l'Estat per a substituir-lo en ses facultats sobre la instal·lació i explotació del servei, essent una de les condicions imposades a la Mancomunitat la de sotmetre's en l'exercici de ses facultats al mateix Reglament a què se sotmet l'Estat quan les excercita ell directament.

VII. En aquest sentit, el referit R. D. es desentrotlla com un veritable contracte, en el qual el dret de cada part té sa equivalència en l'obligació de l'altra i se salvaguarden amb adequades sancions els drets de sobirania de l'Estat.

La primera conseqüència de l'autorització concedida a la Mancomunitat per a la instal·lació d'una

xarxa interurbana és la de l'art. 2.ⁿ del R. D. que declara compresos en dita autorització l'establiment de centres telefònics urbans en les quatre províncies mancomunades. Sense aquest complement, la xarxa interurbana tindria una vida perillosament limitada. Ara, la Mancomunitat de Catalunya, com subrogada en el lloc i dret de l'Estat, podrà, com hauria pogut aquest, d'acord amb el Reglament de 1914, o instal·lar per son compte els centres urbans, o treure'ls a subhasta o posar-se d'acord amb els Ajuntaments respectius per a establir-los.

Seguidament, en l'art. 3.^r es diu que l'autorització s'entendrà concedida, sens perjudici dels drets reconeguts a altres concessionaris de serveis telefònics a Catalunya, la qual cosa equival al pacte normal en aquesta mena de contractes, d'imposar al delegat o cessionari les mateixes obligacions que hauria tingut de complir el cedent.

En previsió que la Mancomunitat pugui deixar desatès el servei que se li confia, l'Estat pren dues precaucions. La primera (art. 8), és la d'incautar-se de totes les instal·lacions, mitjançant indemnització de son import, en qualsevulla temps abans del termini assenyalat com a terme de la concessió. La segona (art. 18), és la de recobrar l'Estat, als cinc anys del R. D., la llibertat d'agregar a la seva xarxa les poblacions on la Mancomunitat no hagués establert estacions telefòniques.

Amb referència als drets de sobirania de l'Estat, es reserva aquest (art. 7) la facultat de suspendre el servei temporalment, en tot o en part, o encarregar-se d'ell, també temporalment, sense indemnització de cap mena, sempre que ho judiqui convenient per raons de defensa nacional, consideracions d'ordre

públic i demés alts interessos que li estan encomanats.

Establertes en distints articles algunes condicions tècniques de la installació del servei i algunes condicions econòmiques de sa explotació, queda pactat en l'art. 4.^t el preu de la concessió atorgada a la Mancomunitat. No percebrà aquesta el cost de les línies un cop acabades i entregades, com el concessionari d'una construcció, ni percebrà, com aquest, interessos del capital esmerçat, sinó que, a canvi de la general autorització conferida, pagarà a l'Estat, després dels deu primers anys, el 10 per 100 dels ingressos bruts; després dels vint anys, el 15 per 100, i després dels trenta anys, el 20 per 100; subsistint la concessió (art. 8) fins el 26 de desembre de 1957, en què passarà totalment la xarxa a propietat de l'Estat sense indemnització de cap mena.

I, finalment (art. 19), resta aprovat el conveni acordat entre la Mancomunitat i la Companyia Peninsular de Telèfons per al règim d'installació de la xarxa i intercanvi de serveis per les línies d'ambdues entitats, amb el qual es compleix una vegada més el Reglament de 1914, que excluí de sos preceptes el servei interurbà anteriorment concedit a la Peninsular, i es reconeix novament a la Mancomunitat el dret a establir una xarxa completa i orgànica en tot el territori de ses províncies.

VIII. Com dèiem al començament d'aquest dictamen, una vegada coneguts en detall els termes de l'autorització concedida a la Mancomunitat, resta implícitament resolt el problema que enclou la seva consulta.

D'acord amb els dits termes de l'autorització, en els pobles on no existeixi un centre telefònic urbà,

la Mancomunitat podrà instal·lar-li, per qualsevulla dels sistemes que estableix el capítol corresponent del Reglament de 1914, avui de 1920. En els pobles on hi hagi un concessionari d'un centre d'aquesta classe, la Mancomunitat haurà de respectar-lo, com ho hauria fet l'Estat al qual substitueix, bé liquidant sos drets per un just preu si el concessionari consent en renunciar-los, bé esperant a què caduqui la seva concessió.

I quan aquestes concessions hagin realment caducat, la Mancomunitat, com subrogada en el lloc i dret de l'Estat, s'incautarà de sa explotació, prenent-la a son càrrec fins el dia en què, així mateix, caduqui l'autorització que li fou atorgada, o sia fins el 26 de desembre de 1957.

IX. Aquest últim dret, o sia el d'incautar-se de l'explotació de les concessions caducades, no sols és essencial dintre del mecanisme normal de l'autorització que disfruta la Mancomunitat, sinó que constitueix una de les causes de la pròpia autorització.

En rigor, el que va fer l'Estat amb son R. D. de 9 de setembre de 1915, fou unificar tots elster mes de reversió a son favor de les concessions telefòniques existents a Catalunya, fixant com a únic el mateix de la línia interurbana atorgada a la Companyia Peninsular. Ho diu ben clar l'exposició de motius del R. D. de 9 de setembre de 1915 en explicar la data assenyalada per a la reversió de les línies de la Mancomunitat, que és, com es recordarà, la del 26 de desembre de 1957, la qual, segons aquella exposició de motius, és la caducitat de la xarxa interurbana de la Companyia Peninsular. El termini, en el cas que estem estudiant, representa el resultat d'un càlcul basat en el termini de les concessions existents i de les línies futures per a compensar a

l'Estat i rescabalar a la Mancomunitat de les conseqüències econòmiques de l'autorització atorgada a aquesta. L'exposició de motius del R. D. de 9 de setembre de 1915 diu que per a fer aquest càlcul d'unificació de les reversions és va usar una fórmula matemàtica aplicada en els plecs de condicions de les subhastes de línies interurbanes. No ens correspon a nosaltres dir si fou encertada l'aplicació d'aquesta fórmula que desconeixem; però la incongruència que resulta entre el règim a què el Reglament de 1914 subjecta les subhastes per a la construcció de línies interurbanes i el règim que el R. D. de 9 de setembre de 1915 estableix per a les xarxes urbanes e interurbanes de la Mancomunitat, permet assegurar que aquella fórmula va ésser acceptada per l'Estat i la Mancomunitat com el resultat d'un acord comú per a salvar els seus respectius interessos en la unificació del terme de totes les explotacions, noves i velles de la Mancomunitat. D'altra manera la menció d'aquella fórmula no tindria cap sentit per referir-se a casos i a coses del tot diferents de l'objecte del R. D. de 1915.

L'Estat, en perllongar els terminis d'incautació de les concessions existents per a unificar-les en el venciment comú de 26 de desembre de 1957, perd els productes de les distintes explotacions corresponents als anys de sa respectiva pròrroga; però en canvi, adquireix el dret a percebre un cànon anual sobre el producte brut de l'explotació de totes les línies, noves o antigues, que ha pres a son càrrec la Mancomunitat, i, demés, es llibera de la càrrega de construir noves línies, i adquireix el dret a incautar-se, al venciment de la concessió de 1915, no sols de les explotacions isolades ara en curs, sinó d'una instal·lació

completa i orgànica construïda per la Mancomunitat en el territori de ses quatre províncies.

La Mancomunitat, per sa part, adquireix els productes de les explotacions en curs a mesura que caduquen, la qual cosa li permet millorar ses línies i construir amb mitjans propis altres de noves; però, en canvi, pren sobre ella l'obligació de realitzar les futures instal·lacions en el territori de ses quatre províncies sense dret a cobrar son import i sos interessos com els constructors ordinaris, sinó amb el deure de pagar un cànon anual a l'Estat sobre els productes bruts de totes les explotacions, entregant en son dia, a aquell, la propietat de la xarxa completa sense indemnització de cap mena.

De manera, que la concessió de 9 de setembre de 1915 representa un veritable contracte, una obligació a títol oneros, amb prestacions i drets recíprocs entre les parts, el respectiu interès de les quals les ha dut a fixar el dia 26 de desembre de 1957 com a data la més indicada des del punt de vista econòmic per a acabar sense perjudici per ningú el règim mutuament acceptat en l'explotació del servei telefònic de Catalunya.

X. És evident, en conseqüència, que si en caducar la concessió d'un centre telefònic urbà existent en el territori de les quatre províncies mancomunades des d'abans de 9 de setembre de 1915, l'Estat s'incauta de sa explotació, no sols infringeix d'una manera manifesta ses obligacions, sinó que lesiona greument els interessos de la Mancomunitat, privant-la del dret a pendre a son càrrec l'explotació d'un servei, els productes del qual hagueren de tenir-se en compte en acceptar la pròpia Mancomunitat el contacte traït en el R. D. de 9 de setembre de 1915.

Recordi's, a aquest efecte, que, conforme amb la

doctrina de la sentència abans esmentada del Tribunal Suprem de Justícia de 9 de març de 1917, a la Mancomunitat pertoca percebre els cànon que paguen per llurs concessions els centres urbans telefònics existents a Catalunya amb anterioritat a l'esmentat R. D. de 1915, ja que cap precepte existeix en aquest, com no existia en la llei similar per a Guipúscoa, que reservi expressament a l'Estat el dret absurde a percebre aquells cànon. I, per tant, pot constituir un abús d'autoritat, i per de prompte constitueix una negació d'obligacions contretes mitjançant preu, el sostreure a la Mancomunitat, no ja el cànon dels concessionaris, sinó tots els productes de les concessions caducades, l'explotació de les quals havia de continuar la Mancomunitat a son càrrec i profit fins el 26 de desembre de 1957.

XI. L'Estat pot, si vol, incautar-se d'una explotació caducada a Catalunya, usant, a l'efecte, del dret que li reconeix l'art. 8 del R. D. de 9 de setembre de 1915, de quedar-se amb totes les explotacions abans de la data en què caduqui l'autorització concedida a la Mancomunitat; però, en aquest cas, a tenor de l'esmentat art. 8, ha d'acompanyar a la incautació la indemnització corresponent, la qual no compendrà, com és natural, el valor de la instal·lació, que no ha pagat ni ha adquirit la Mancomunitat, sinó el valor de l'explotació, que és el que li pertany de dret.

Referint-nos al cas del centre urbà de Barcelona, exposat en els antecedents, és evident que la Mancomunitat extremà sa correcció en demanar al Govern, en sa instància de 25 d'octubre de 1921, que li cedís l'explotació dels centres urbans en caducar les concessions en curs. El que hauria i havia de fer la Man-

comunitat era comunicar al Govern que s'encarregaria de la dita explotació el mateix dia en què es produís la seva caducitat. No havent procedit així, la Mancomunitat pot ara, o recórrer contra l'acord del Govern d'incautar-se del centre urbà de Barcelona, si és que tal acord motivà alguna disposició de caràcter administratiu, o recórrer, en son dia, de la resolució ministerial que recaigui a sa instància de 25 d'octubre de 1921 si li és desfavorable, havent en tot cas de reclamar la devolució íntegra dels productes líquids de l'explotació des de la data en què s'incautà d'ella l'Estat fins el dia en què li sia restituïda o indemnitzada, d'acord amb l'art. 8 del R. D. de 9 de setembre de 1915. I és evident que, en el cas de què aquesta reclamació fos desatesa pel Govern, tractant-se com es tracta de la infracció d'un contracte que conté obligacions recíproques, podria la Mancomunitat abstenir-se per la seva part de pagar els cànon establerts en el R. D. de concessió fins que el Tribunal corresponent decideixi sobre son indiscutible dret a ésser reintegrada dels productes de l'explotació d'un servei que és de sa exclusiva pertinença.

XII. És indiscutible, demés, que la Mancomunitat pot i deu excloure a tota altra concessió que vulga atorgar-se en el territori on tingui en explotació un servei del qual s'hagi incautat, tota vegada que s'han de respectar els Reglaments en vigor, i l'art. 48 del de 12 d'agost de 1920, que és el 48 del de 30 de juny de 1914, diu clarament que les concessions de centres urbans telefònics s'atorguen amb caràcter exclusiu, podent sols instal·lar l'Estat dintre de la seva zona línies particulars com a independents del centre urbà. Si quan està

vigent una concessió d'aquesta classe, a ningú li és lícit instal·lar en contra d'ella un nou centre urbà, és evident que quan la concessió caduqui, el cridat a incautar-se de sa explotació sia l'Estat, sia, com en el nostre cas, la Mancomunitat, podrà excloure a tot altre concessionari. De no ésser així, s'hauria d'admetre que la caducitat d'una concessió equival a la desaparició del servei concedit, teoria absurda que, aplicada a tramvies, ferrocarrils i altres serveis que es concedeixen a base de sa reversió als Municipis o a l'Estat, destruiria tot el sistema administratiu de creació d'aquests grans instruments de riquesa, obligant a crear-los de nou al termini de cada concessió.

I això ens serveix per a contestar a un esbós d'argument que sembla s'ha insinuat per a justificar la incautació del centre urbà de Barcelona per l'Estat. Prenent peu que l'art. 18 del R. D. de 9 de setembre de 1915 permet a l'Estat afegir a la seva xarxa les poblacions en les que, dintre dels cinc anys del R. D., no hagi instal·lat la Mancomunitat cap estació telefònica, es vol suposar que l'Estat ha agregat a la seva xarxa el centre de Barcelona perquè cap instal·lació ha realitzat en ella la Mancomunitat, malgrat haver transcorregut set anys des de la data de sa autorització. És evident que si l'antic concessionari de Barcelona tenia sa concessió amb caràcter exclusiu, i que si la Mancomunitat venia expressament obligada a respectar els drets dels concessionaris preexistents, resulta quelcom pitjor que un absurde pretendre que la Mancomunitat ha perdut tot dret a l'explotació del centre urbà de Barcelona per no haver practicat en ell instal·lació de cap mena durant la vigència d'una concessió anterior que excluïa la

possibilitat de tota altra explotació. No cal pensar molt per a comprendre que l'art. 18 del R. D. es refereix exclusivament a les poblacions desproveïdes de tot servei telefònic, com un mitjà d'assegurar-se l'Estat que la Mancomunitat no les deixi desateses.

CONCLUSIONS

1.ª La Mancomunitat de Catalunya, per raó del R. D. de 9 de setembre de 1915, ha de considerar-se subrogada en el lloc i dret de l'Estat en tot quant es refereixi a l'organització i explotació del servei telefònic en el territori de les quatre províncies mancomunades, sense altre excepció que la línia interurbana de la Companyia Peninsular de Telèfons.

2.ª Pertoca, en conseqüència, a la Mancomunitat de Catalunya el dret a incautar-se de l'explotació del servei de totes les concessions preexistents a mesura que vagin caducant, prenent-les a son càrrec i profit fins el dia 26 de desembre de 1957, en què ha de trametre a l'Estat la propietat de totes les instal·lacions noves o antigues que es trobi explotant en aquella data, sense perjudici del dret de l'Estat a quedar-se amb les línies caducades quan ho cregui convenient, mitjançant la indemnització del valor de sa explotació a la Mancomunitat si l'Estat fa ús de tal dret abans del dia 26 de desembre de 1957.

3.ª La Mancomunitat de Catalunya, pot impedir la concessió de noves xarxes telefòniques en els centres urbans, la concessió anterior de les quals hagi caducat i del servei de la qual s'hagi incautat mentre el servei subsisteixi, per ésser aquest l'objecte dels Reglaments vigents que la Mancomu-

nitat ha de complir i fer complir com a condició de l'autorització general que li atorgà l'Estat.

4.ª La Mancomunitat de Catalunya ha de recórrer contra qualsevol acord del Govern de procedir a la incautació de les explotacions telefòniques caducades en el territori de les quatre províncies mancomunades, si tal acord dóna lloc a alguna disposició de caràcter administratiu, com pot recórrer, en conseqüència, de tota disposició ministerial que negui a la Mancomunitat el dret a incautar-se de les explotacions caducades, sense perjudi de reclamar en tot cas l'íntegra devolució dels productes líquids de l'explotació de què s'hagi incautat indegudament el Govern, podent suspendre el compliment de les prestacions que, amb caràcter d'obligació recíproca, se li imposen en el R. D. de 9 de setembre de 1915, fins que els Tribunals decideixin sobre el seu dret a ésser reintegrada dels productes de les explotacions que li pertanyen.

Barcelona, 30 de maig de 1922. — *El Degà accidental*, LLUÍS SERRAHIMA. — *El Secretari*, J. NOLLA.

RF-4-20

ACTAM

LEFON

HANCOU

DE

CATALUNYA

JULIOL

1922